

Tord Ehnevid in memoriam

1922-2000

Lektorn och prästen, Teol. Dr. Tord Ehnevid var född i Skegrie utanför Trelleborg Annandag jul 1922. Fadern, som härstammade från Söderslätt, var handelsman och hade byggt upp en blomstrande affärsrörelse med flera butiker. Modern var dotter till den legendariske prästen i Konga och Ask på Linderödsåsen Gustaf Schröder. Detta prästhem har för övrigt skildrats på ett intressant sätt av Tord Ehnevids moster Greta Frostin i böckerna *I hemmet en värld* och *I världen ett hem* (Stockholm 1965 resp. 1966). Tord Ehnevid föddes året efter det morfadern dött; de hade alltså ingen direkt kontakt med varandra. Den väckelsefromhet som Tords mor var uppfostrad med stod, i en mening, i stark kontrast mot den folkkyrklighet som fanns på Söderslätt. Men kanske var det arvet från denna fromhetsriktning som bidrog till att Tord kom att intressera sig för danskt kyrkoliv där han fann en levande kristendom som tagit sig folkkyrkliga uttryck.

Efter filosofiska och teologiska studier vid Lunds universitet prästvigdes Tord Ehnevid i januari 1947. Efter att ha tjänstgjort som pastorsadjunkt i en del församlingar, samtidigt som han fortsatt studierna i Lund, kom han som kyrkoadjunkt till V. Tommarp vid Skegrie 1952. Efter att ha verkat som präst några år fick han tjänst som lärare vid Trelleborgs högre allmänna läroverk (som senare fick namnet Söderslättsgymnasiet). Kallelsen att åter arbeta som präst blev emellertid för stark, och 1958 tillträdde han tjänsten som stadskomminister i Trelleborgs församling. Efter tolv år som präst i Trelleborg övergick han ånyo till verksamhet i skolan och blev lektor vid Söderslättsgymnasiet där han stannade fram till pensionen. Som pensionär blev han åter präst och hade såväl kortare som längre vikariat i några församlingar, bl.a. Veberöd och Ystad, samt i församlingar runt Trelleborg.

Själv lärde jag känna Tord våren 1965 under en studieresa vi gjorde tillsammans i Danmark med Grundtvigforskaren och docenten Harry Aronson som ledare. Vi skulle sedan komma att göra flera resor tillsammans, och då i anslutning till Grundtvigsällskapets möten och seminarier. När jag lärde känna Tord arbetade han på sin licentiatavhandling som blev färdig 1966, ett arbete som skulle fortsätta och utvidgas och 1969 utmynna i doktorsavhandlingen *Försam-*

lingsetik. Studier över Grundtvig, Morten Pontoppidan och Einar Billing (Lund: C W K Gleerup 1969).

I doktorsavhandlingen är det framför allt folkkyrkan och dess församlings-syn som står i fokus. Grundtvigs församlingsetik karakteriseras som »det levande Guds folk«, Pontoppidans syn som »Den levande Gudens församling«, medan Einar Billing ställer den enskilde församlingsbon i fokus. I avhandlingen skildras bl.a. prästens ställning i församlingen. Ehnevid beskriver ingående Pontoppidans syn på prästen, förhållandet mellan präst och församling och prästens förhållande till sina kolleger. Prästen skall vara en personlighet, säger Ehnevid, och betonar att prästen inte kan ge ut något till andra förrän han själv tagit emot evangeliet. Två krav måste ställas på prästen: han skall ha något att säga, och han får inte vara rädd för församlingen. Prästen skall också akta sig för två frestelser: att bli sockenträl och att bli sockenpåve. Tord Ehnevid hade sett exempel på bådadera i Svenska kyrkan och fann det därför angeläget att presentera Pontoppidans tankar om såväl prästen som församlingen.

Ehnevid har i sin doktorsavhandling med avsnittet om Grundtvig som en nödvändig bakgrund. Han kände emellertid, att han ville ytterligare studera Grundtvig och då i synnerhet dennes tankar om sanningen, tiden och etiken. Denna forskning finns redovisad i artikeln »*Vad sanning är, får tiden visa*« *Grundtvigs sanningsetik*, införd i *Grundtvig-Studier* 1998 s. 211-264. På Grundtvigsällskapets seminarium i augusti 1972 höll Ehnevid ett föredrag med titeln *The Dominant Peoples in History according to Grundtvig och Hegel*, tryckt i *Grundtvig-Studier* 1973 s. 115-127. Dessa artiklar, liksom doktorsavhandlingen, förtjänar i högsta grad att läsas. De tankar om folkkyrkan som förs fram borde dessutom bli aktuella i frågan om den svenska kyrkans framtid som folkkyrka.

Tord Ehnevid var en god predikant och omtyckt som församlingspräst. Med sin goda humor kunde han också tackla vardagliga problem. Han berättade en gång att det kom in en man på pastorsexpeditionen för att be om pengar till mat. Ehnevid gick till församlingsboken och kunde där läsa att mannen ifråga hade begärt sitt utträde ur Svenska kyrkan precis en vecka tidigare. När Ehnevid frågade mannen vad det berodde på, fick han till svar att han kommit till pastors-

expeditionen i samma ärende då, men att den präst som då tjänstgjorde på expeditionen hade sagt nej. Mannen hade då, på stående fot, begärt sitt utträde ur kyrkan och fått det beviljat. Tord Ehnevid lämnade generöst en slant till mannen, som sedan begärde att få inträda i kyrkan igen. Vännen Tord tog detta som ett gott tecken och konstaterade, att om prästerna blir mer folkliga kommer de att både förstå och förstås av sina helt vanliga församlingsbor.

Tord Ehnevid var en omtyckt pedagog. Många studenter har för mig berättat om vilken lycka det var att ha honom som lärare. Också som konfirmandlärare var han uppskattad. Han skrev en egen konfirmandlärobok, *Din väg i den levande Gudens församling*, (Trelleborg 1967). Denna lärobok är präglad av inflytande från danskt kyrkoliv, och själv har jag använt denna bok bland konfirmander med framgång.

Kyrkan, skolan och forskningen var tre grundpelare i Tord Ehnevids liv. Men han hade också många andra intressen. Han var bl.a. en kunnig och intresserad trädgårdsmästare i sin och hustrun Rises stora trädgård. Tankens och handens verksamhet gick hos honom hand i hand. En präst bör alltid syssla med något vanligt mänskligt och vardagligt vid sidan om det andliga, hävdade han.

Tord Ehnevid mötte emellertid tidvis motstånd från de kyrkliga myndigheterna. Inte alla förstod hans tankar om hur en levande folkkyrka skall fungera. Självaste biskopen i Lund kritiserade honom, och denna kritik låg nog till grund när Ehnevid inte fick kyrkoherdetjänsten i Trelleborg 1970. Biskopen skulle emellertid komma att upptäcka att kritiken var felaktig och bad då Ehnevid om ursäkt. Ehnevid kommenterade detta kort och koncist med repliken att »Biskopen har dåliga rådgivare«. Tesen »vad sanning är får tiden visa« skulle således komma att tillämpas på Tord Ehnevid själv. Det faktum att han själv fått orättvis kritik av den kyrkliga byråkratin gjorde honom vaksam för att sådana övergrepp kunde ske också mot andra präster och kanske också mot sådana som inte hade samma frimodighet som Ehnevid att utan rädsla kritisera biskop och domkapitel. Samma dag han dog fanns en debattartikel av honom i Sydsvenska Dagbladet där han skarpt kritiserar de kyrkliga myndigheterna för deras negativa behandling av en duktig präst.

Kort tid före sin död hade Tord Ehnevid satt potatis. Detta var viktigt för honom. Om han själv skulle få skörda den var inte säkert, sade han. Men han hade satt den, som en god såningsman, han hade tagit vara på tillfället, och andra skulle få skörda och njuta frukterna av hans arbete. Som en god såningsman sådde han också ut Gudsordet i kyrkan och Livsordet i skolan. Han sörjde djupt över en rad nymodigheter i Svenska kyrkan som kunde medföra ett kyrkligt elittänkande eller tolkas i riktning mot att kyrkan kunde betraktas som en förening eller organisation, och dessvärre håller han nog på att bli sannspådd. Men han var oändligt glad över att ha fått vara präst i Svenska kyrkan medan den ännu kunde göra skäl för namnet folkkyrka.

Sedan början av 1970-talet tillhörde Tord Ehnevid Grundtvigsällskapets styrelse och deltog i årsmötet så sent som 1998 i Århus.

Med Tord Ehnevid har en orädd och god präst, en skicklig pedagog, en originell tänkare och en stor uttolkare av dansk teologi och danskt kyrkoliv gått ur tiden. Det är min förhoppning och bön att hans verk skall föras vidare.

Gert Nilsson